

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 200/03-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho na neverejnom zasadnutí 21. januára 2004 predbežne prerokoval prijatú sťažnosť G. J., bytom N., zastúpenej advokátom Mgr. M. K., Advokátska kancelária, N., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. P 244/95, a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. P 244/95 p o r u š i l právo G. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. P 244/95 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. G. J. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nitra povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia G. J. v sume 10 030 Sk (slovom desaťtisíc tridsať slovenských korún) advokátovi Mgr. M. K., N.

5. Okresný súd Nitra j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 10 030 Sk (slovom desaťtisíc tridsať slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 200/03-17 z 12. novembra 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť G. J., bytom N. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. P 244/95.

Vyššie citovaným uznesením ústavný súd vyhovel aj žiadosti sťažovateľky a ustanovil jej za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta Mgr. M. K. N.

Tak okresný súd vo svojom vyjadrení zo 7. januára 2004 doručenom ústavnému súdu 15. januára 2004, ako aj právny zástupca sťažovateľky v doplňujúcom vyjadrení z 22. decembra 2003 doručenom ústavnému súdu 31. decembra 2003 vyslovili súhlas s tým,

aby v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci. Keďže podľa názoru ústavného súdu nebolo možné od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd vec posúdil na základe písomných dôkazov obsiahnutých v jeho spise.

Zo sťažnosti sťažovateľky doručenej ústavnému súdu 14. augusta 2003 a z jej doplnenia podaného právnym zástupcom doručeného ústavnému súdu 31. decembra 2003 vyplývajú nasledovné podstatné skutočnosti.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. P 244/95. Ďalej požaduje priznanie finančného zadosťučinenia v sume 202 600 Sk, ktorá zodpovedá dosiaľ aktuálnemu výživnému.

Zo sťažnosti a z doplňujúceho podania vyplýva, že ešte 5. februára 1997 podala okresnému súdu návrh na určenie výživného pre maloleté deti D., M. a L. voči ich otcovi D. J. (ďalej len „otec“ alebo „odporca“). Rozsudkom z 9. januára 1998 bol otec zaviazaný na platenie výživného, avšak proti rozsudku sa odvolal. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) tento rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu 26. marca 1999. Následné pojednávanie v júli 1999 bolo zamerané na zisťovanie sociálnych, majetkových a príjmových pomerov otca vrátane otázky, prečo je dlhodobo nezamestnaný, hoci má ukončené stredné odborné vzdelanie. Ďalšie pojednávania sa potom uskutočňovali vždy v rozmedzí dvoch mesiacov, naposledy 3. februára 2000. Ďalšie pojednávanie malo byť 11. apríla 2000, ale vzhľadom na námietku zaujatosti podanú otcom sa nekonalo. Uznesenie krajského súdu z 31. januára 2001 sťažovateľka prevzala 27. marca 2001. V reakcii na to sťažovateľka vyjadrením z 5. apríla 2001 požiadala okresný súd, aby určil otcovi platenie výživného bez ďalších prietahov, pričom zároveň požiadala aj o preverenie jeho vkladov ako aj nehnuteľností v obci Vavrišovo. Na ďalšom pojednávaní 28. júna 2002 sa vec ukončila rozsudkom, ktorým sa platenie výživného otcovi neurčilo. Sťažovateľka rozsudok prevzala v septembri 2001 a podala proti nemu odvolanie. V priebehu roku 2002 sa žiadne ďalšie pojednávanie nekonalo, iba v decembri 2002 jej bolo doručené uznesenie krajského

súdu, ktorým bol aj tento rozsudok zrušený a vec znova vrátená okresnému súdu. Ďalšie pojednávanie sa konalo 28. februára 2003, pričom sa znova zisťovali výška príjmu, sociálnej podpory a ďalšie majetkové pomery, ako aj ponuky pracovných miest pre otca. Následné pojednávania sa konali 11. apríla 2003, 12. mája 2003 a 30. júna 2003, keď zákonná sudkyňa oznámila, že celú vec preberie iný sudca.

Sťažovateľka dodáva, že syn D. medzičasom úspešne ukončil vysokoškolské štúdium a má nastúpiť na výkon civilnej služby. Maloletý M. študuje v poslednom ročníku gymnázia a maloletá L. po ukončení základnej školy od septembra pokračuje v štúdiu na strednom odbornom učilišti. Sťažovateľka samotná je zamestnaná v Jednote SD Nitra ako referentka so základným platom 6 550 Sk a mesačnými prémiami cca 1 500 Sk, čo spolu s prídavkami na deti nekryje všetky výdavky. Otec deťom nijako neprispieva, ale plateniu výživného sa snaží vyhnúť, resp. toto oddialiť. Výživné nemôže sťažovateľka požadovať ani od štátu, lebo nebolo určené súdom.

Podľa právneho názoru sťažovateľky postup okresného súdu od začiatku sprevádzala nedostatočná príprava na pojednávanie, čoho dôkazom boli viacnásobné odročovania pre neprítomnosť odporcu a pre nedostatočné zabezpečenie potrebných dôkazov. Sťažovateľka je už šiesty rok v stave právnej neistoty a nemôže následkom postupu a konania okresného súdu zabezpečiť všestranný duševný a telesný rozvoj svojich maloletých detí. Pritom jej mesačný príjem je nízky, neumožňuje, aby sama výživu detí zabezpečila. Postup okresného súdu nevykazuje znaky plynulého a najmä efektívneho konania smerujúceho ku konečnému právoplatnému rozhodnutiu. Vzhľadom na všetky okolnosti vrátane významu predmetu sporu, ako aj na rozsah a intenzitu, akou nečinnosť okresného súdu na sťažovateľku doliehala, požadované finančné zadosťučinenie je primerané a môže aspoň čiastočne nahradiť deťom sťažovateľky to, o čo prichádzali a boli ukrátené v období rokov 1997 až 2003 v dôsledku neschopnosti okresného súdu za šesť rokov vec právoplatne ukončiť.

Z vyjadrenia okresného súdu k prijateľnosti sťažnosti z 22. októbra 2003 doručeného ústavnému súdu 27. októbra 2003 a z vyjadrenia okresného súdu v merite veci zo 7. januára 2004 doručeného ústavnému súdu 15. januára 2004 vyplýva predovšetkým chronológia

úkonov účastníkov konania a okresného súdu vo veci sp. zn. P 244/95. Táto je podrobne uvedená v časti II nižšie.

Podľa názoru okresného súdu aj z obsahu spisu sp. zn. P 244/95 v rozsahu 286 strán vyplýva, že bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, dvakrát bolo rozhodnuté v merite veci, pričom oba rozsudky boli v odvolacom konaní zrušené a vrátené na ďalšie konanie s pokynom doplniť dokazovanie. Napriek dĺžke konania ovplyvnenej trojnásobným predkladaním spisu odvolaciemu súdu a prístupom účastníkov konania prednášajúcich na každom pojednávaní nové skutočnosti možno konštatovať, že okresný súd konal plynule a bez zbytočných prieťahov. Z chronológie postupu okresného súdu je zrejmé, že jednotlivé úkony nasledovali po sebe v krátkych časových intervaloch zväčša od jedného do troch mesiacov, nikdy však nie dlhších ako štyri – päť mesiacov. V dôsledku odvolania bol spis predložený odvolaciemu súdu dvakrát, pričom v prvom prípade sa vrátil po jednom roku a v druhom prípade po štyroch mesiacoch - z dôvodu námietky zaujatosti bol spis predložený odvolaciemu súdu 6. júna 2000, bez rozhodnutia bol z krajského súdu vrátený 18. júla 2000 a opätovne mu bol predložený 4. novembra 2000 a po jeho rozhodnutí 31. januára 2001 bol okresnému súdu opäť vrátený 5. marca 2001. Z tohto dôvodu okresný súd nemohol konať celkom osem mesiacov.

Podľa názoru okresného súdu je potrebné vziať do úvahy i prístup samotných účastníkov konania, ktorí na každom pojednávaní uvádzali nové skutočnosti, ktoré bolo potrebné potom preukazovať. Treba prihliadnuť tiež na objektívne okolnosti spočívajúce v nevyhnutných personálnych zmenách, následkom ktorých túto vec prejednávali celkom traja zákonní sudcovia. Pritom vždy, keď dochádzalo k presunu alebo prerozdeleniu agendy, preberali noví zákonní sudcovia naraz desiatky pre nich celkom nových spisov. Napokon okresný súd poukazuje na skutočnosť, že od roku 1997 je v počte sudcov sústavne poddimenzovaný.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti je sťažnosť podľa neho nedôvodná, avšak rozhodnutie ponecháva „na úvahe ústavného súdu“, ktorý by mal zohľadniť všetky uvedené skutočnosti.

II.

Z vyjadrenia okresného súdu z 22. októbra 2003 k prijateľnosti sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. októbra 2003, a zo zistení ústavného súdu zo spisu sp. zn. P 244/95 vyplýva nasledovná chronológia konania v predmetnej veci.

Návrh bol podaný 14. februára 1997 a pridelený zákonnému sudcovi JUDr. Ď. Prvé pojednávanie bolo vytýčené 23. februára 1997 na 14. marec 1997 a bolo odročené pre neprítomnosť otca. Ďalšie pojednávanie sa konalo 24. júla 1997, keď došlo k výsluchu sťažovateľky, a potom 4. augusta 1997, keď súd vypočul syna účastníkov konania. Pojednávanie určené na 14. august 1997 sa muselo pre neprítomnosť otca odročiť, keďže doručenie predvolania vykázané nebolo. Dňa 11. septembra 1997 bol určený termín pojednávania na 17. október 1997, keď došlo k výsluchu otca a pojednávanie bolo odročené na 7. november 1997 za účelom doplnenia dokazovania. Na pojednávaní 7. novembra 1997 boli obaja účastníci opäť vypočutí k vykonaným dôkazom, pričom pojednávanie bolo odročené na 9. január 1998. Na pojednávaní 9. január 1998 bol vynesенý rozsudok, ktorý sa expedoval 23. januára 1998.

Proti rozsudku podal otec 12. marca 1998 odvolanie a spis bol predložený krajskému súdu 30. marca 1998. Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 212/98-88 z 30. októbra 1998 rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pričom spis došiel okresnému súdu 26. marca 1999.

Keďže sudca JUDr. Ď. medzičasom prestal vykonávať funkciu sudcu, spis bol pridelený na ďalšie konanie sudkyňi Mgr. M. Úpravou z 30. marca 1999 sa nariadilo doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom a 3. júna 1999 bol určený termín pojednávania na 29. júl 1999. Pojednávanie však muselo byť pre neprítomnosť otca, u ktorého doručenie predvolania vykázané nebolo, odročené. Napriek tomu sa nariadilo doplnenie dokazovania v zmysle pokynu odvolacieho súdu. Na ďalšom pojednávaní 21. septembra 1999 boli opätovne účastníci vypočutí, pričom uviedli ďalšie nové skutočnosti a pojednávanie bolo odročené na 25. november 1999. Zároveň sa vyžiadali ďalšie dôkazy týkajúce sa majetkových pomerov účastníkov. Pojednávanie 25. novembra

1999 muselo byť odročené, lebo nedošlo k prešetreniu pomerov v rodine otca, a rovnako aj ďalšie pojednávanie 3. februára 2000 muselo byť odročené na 11. apríl 2000, lebo otec nepredložil požadované doklady.

Otec 31. marca 2000 podal námietku zaujatosti sudkyne Mgr. M. a preto sa pojednávanie 11. apríla 2000 nekonalo. Sudkyňa sa k námietke zaujatosti vyjadrila 10. mája 2000 a 6. júna 2000 bol spis predložený krajskému súdu. Spis sa z krajského súdu vrátil 18. júla 2000 bez rozhodnutia s tým, aby sa sudkyňa podrobnejšie vyjadrila k vznesenej námietke. To sa stalo 21. septembra 2000 a spis bol krajskému súdu znova predložený 4. novembra 2000. Krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti uznesením č. k. 5 Nc 46/00-138 z 31. januára 2001 tak, že sudkyňa nie je vylúčená, a spis sa vrátil okresnému súdu 5. marca 2001.

Uznesenie krajského súdu bolo účastníkom doručené a 30. apríla 2001 bol určený termín pojednávania na 29. máj 2001. Na tomto pojednávaní boli účastníci dopytí, vyžiadali sa ešte niektoré ďalšie dôkazy a na pojednávaní 28. júna 2001 bol vynesovaný rozsudok. Z dôvodu čerpania dovolenky požiadala sudkyňa o predĺženie lehoty na napísanie rozhodnutia, jej žiadosti bolo vyhovené, a preto bol rozsudok expedovaný až 28. augusta 2001. Proti rozsudku podala sťažovateľka 2. októbra 2001 odvolanie, pričom spis bol krajskému súdu predložený 30. októbra 2001.

Krajský súd 6. februára 2002 spis vrátil ako predčasne predložený s pokynom, aby bola vypočutá sťažovateľka a aby sa zistilo, kde sa v čase prvého a druhého doručovania zásielky zdržiavala, a to kvôli posúdeniu včasnosti podania odvolania. Sťažovateľka bola vypočutá 4. apríla 2002, 9. apríla 2002 bolo vydané opravné uznesenie, keďže v rozsudku bol uvedený nesprávny dátum jeho vydania. Po nadobudnutí právoplatnosti opravného uznesenia, teda po 18. júni 2002, bol spis 17. júla 2002 znova predložený krajskému súdu. Uznesením krajského súdu č. k. 7 Co 279/02-194 z 31. júla 2002 bol rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Spis došiel okresnému súdu 9. októbra 2002.

Úpravou z 23. októbra 2002 sa nariadilo doručenie uznesenia krajského súdu a následne 16. januára 2003 bol určený termín pojednávania na 28. február 2003 spolu s nariadením ďalšieho potrebného dokazovania v zmysle uznesenia krajského súdu. Pojednávanie 28. februára 2003 po výsluchu účastníkov bolo odročené na 11. apríl 2003, lebo bolo potrebné pripojiť dedičské a katastrálne spisy, urobiť dopyt na okresný úrad práce

a prešetriť pomery v rodine otca. Na pojednávaní 11. apríla 2003 účastníci uvádzali ďalšie skutočnosti ohľadne majetkových pomerov a preto bolo pojednávanie za účelom doplnenia dokazovania odročené na 12. máj 2003. Keďže neboli k dispozícii všetky požadované správy, pojednávanie 12. mája 2003 bolo odročené na 30. jún 2003, pričom sa urgovalo zaslanie požadovaných správ. Posledná správa došla 14. júla 2003. V dôsledku zmeny rozvrhu práce 28. júla 2003 bola vec pridelená sudkyňi Mgr. D., ktorá prevzala celý senát 11 PaNc.

Podľa dodatočného zistenia ústavného súdu od 28. júla 2003, odkedy bola vec pridelená sudkyňi JUDr. D., táto spis študuje a dosiaľ nijaký úkon vo veci neurobila, nenariadila žiadne pojednávanie a vec nie je k 15. januáru 2004 ukončená.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, ... môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

2. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

2.1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd aj v predmetnom prípade bral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom konania na okresnom súde vo veci vedenej pod sp. zn. P 244/95 je rozhodovanie o výživnom pre maloleté deti, a to so spätnou platnosťou.

Ústavný súd zo skutočností uvádzaných okresným súdom a z obsahu spisu došiel k záveru, že predmetná vec je síce po skutkovej stránke pomerne náročná, avšak ani táto okolnosť neospravedlňuje doterajší veľmi zdĺhavý priebeh konania.

2.2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky v preskúmvanej veci, je potrebné prisvedčiť okresnému súdu, že v priebehu konania rovnako sťažovateľka, ako aj odporca prednášali nové skutočnosti, ale táto okolnosť je prirodzená vzhľadom na to, že spor dlho

trvá a že preto dochádza k zmenám v osobných, majetkových a zárobkových pomeroch účastníkov konania. Preto nemožno túto skutočnosť hodnotiť v neprospech sťažovateľky a ospravedlniť ňou doterajšiu dĺžku konania.

2.3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä na skutočnosť, že v predmetnom konaní, ktoré sa začalo 14. februára 1997 a v ktorom sa dodnes koná bez rozhodnutia vo veci samej, sa rozhoduje o vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, čo je povahou veci vyžadujúcou si osobitnú starostlivosť súdu o naplnenie účelu súdneho konania.

Vychádzajúc z predloženej sťažnosti, z obsahu súdneho spisu okresného súdu a zo stanovísk účastníkov konania ústavný súd predovšetkým konštatuje, že od podania návrhu 14. februára 1997 až do podania námietky zaujatosti odporcom 31. marca 2000 konal okresný súd plynule bez zbytočných prietahov.

Zbytočné prietahy v konaní spôsobené okresným súdom začali v súvislosti s podanou námietkou. Zákonná sudkyňa sa k námietke zaujatosti vyjadrila 10. mája 2000 a 6. júna 2000 bol spis predložený krajskému súdu, odkiaľ sa však 18. júna 2000 vrátil s tým, aby sa sudkyňa podrobnejšie vyjadrila k vznesenej námietke. K tomu došlo 21. septembra 2000 a spis bol krajskému súdu znova predložený 4. novembra 2000. Podľa názoru ústavného súdu treba obdobie od 10. mája 2000 do 4. novembra 2000 považovať za zbytočný prietah v trvaní piatich mesiacov a dvadsiatichpiatich dní.

Ďalšie zbytočné prietahy vznikli v období od 30. októbra 2001 do 17. júla 2002, teda v rozsahu ôsmich mesiacov a sedemnástich dní. V súvislosti s podaným odvolaním bol spis 30. októbra 2001 predložený krajskému súdu, ktorý ho však 6. februára 2002 vrátil ako predčasne predložený s pokynom vypočuť sťažovateľku v súvislosti s posúdením včasnosti podania odvolania. Tento výsluch sa uskutočnil 4. apríla 2002, 9. apríla 2002 bol opravený nesprávny dátum vydania rozsudku a 17. júla 2002 bol spis znova predložený krajskému súdu.

Napokon za zbytočné priet'ahy treba považovať obdobie od 28. júla 2003 až doteraz, teda v trvaní šiestich mesiacov. V dôsledku zmeny rozvrhu práce bola 28. júla 2003 vec pridelená inej sudkyni a až doteraz žiaden úkon nebol vykonaný. Za priet'ahy spôsobené zmenou v osobe zákonného sudcu objektívne zodpovedá okresný súd (mutatis mutandis I. ÚS 137/02).

Celkový rozsah zbytočných priet'ahov ustálený ústavným súdom je dvadsať mesiacov.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v personálnej poddimenzovanosti a enormnom zaťažení sudcov okresného súdu ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 18/98, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

3. Sťažovateľka síce nežiadala, aby ústavný súd okrem konštatovania porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov, avšak vzhľadom na doterajší priebeh konania v predmetnej veci a skutočnosť, že ani po uplynutí takmer siedmich rokov od podania návrhu okresný súd ešte meritórne nerozhodol, považoval ústavný súd za potrebné v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázať okresnému súdu konať v súlade s príslušnými ustanoveniami

Občianskeho súdneho poriadku upravujúcimi priebeh konania tak, aby nedochádzalo k porušovaniu základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala z dôvodu porušenia označeného základného práva priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 202 600 Sk (slovom dvestodvatisícšesťsto slovenských korún). Túto čiastku odvodzovala od výšky výživného, ktorú podľa vlastného názoru mali jej maloleté deti od ich otca dostať.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy primerané finančné zadost'učinenie, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/02). Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde a s prihliadnutím na všetky okolnosti zakladajúce namietané porušenie označeného práva, ako aj na predmet sporu v napadnutom občianskoprávnom súdnom konaní (určenie výživného pre maloleté deti) uznal podľa zásad spravodlivosti za odôvodnené priznať sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie vo výške 60 000 Sk. Neprihliadol pri tom na výšku výživného, o ktorú maloleté deti mohli prísť, keďže takto koncipovaný nárok by bol odškodnením za majetkovú ujmu.

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal ustanovenému právnenému zástupcovi sťažovateľky advokátovi Mgr. M. K. odmenu za dva úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia a za vypracovanie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu. Pri ustálení výšky odmeny za každý z úkonov právnych služieb zohľadnil, že podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2002 bola priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk, a preto je odmena za jednotlivý úkon 4 270 Sk. Okrem toho prináleží za každý úkon aj 128 Sk režijného paušálu. Keďže právny zástupca je podľa predloženého osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty osobou podliehajúcou dani z pridanej hodnoty, bolo potrebné odmenu zvýšiť o daň z pridanej hodnoty vo výške 14 % z daňového základu tvoreného oboma úkonmi a oboma režijnými paušálmi. Celkove preto patrí právnenému zástupcovi odmena vo výške 10 030 Sk.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľke právneho zástupcu na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii ústavného súdu uhradiť ustanovenému právnenému zástupcovi trovy právneho zastúpenia (pozri bod 4 výrokovej časti tohto rozhodnutia).

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

6. Vzhľadom na ustanovenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť deň doručenia rozhodnutia ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2004